

บทนำ

๑. ความสำคัญและความเป็นมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีพันธกิจที่สนองต่อปรัชญาของมหาวิทยาลัยในการเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๗ ที่ระบุให้ “มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เสริมพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยาเพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน” โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง สอน วิจัย บริการวิชาการแก่สังคมและปรับปรุงถ่ายทอดพัฒนาเทคโนโลยี ทั้งนี้ ในมาตรา ๘ ได้กำหนดแนวการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวโดยกำหนดภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยให้มีหน้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชนเพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชนและนักการเมืองท้องถิ่น ให้มีความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นฐานและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงการศึกษาวิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริในการปฏิบัติการกิจของมหาวิทยาลัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ในฐานะสถาบันวิชาการคู่ความร่วมมือเพื่อดำเนินการโครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น นำอยู่โดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งมีบทบาทในการวิจัยและพัฒนาาระบบและกลไกการสนับสนุนการวิจัยเชิงพื้นที่ให้เกิดรูปธรรมการทำงานร่วมกันของนักวิชาการในเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และนำใช้ข้อมูลสู่การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบสุขภาวะ

หลักสูตรเสริมสมรรถนะที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ได้รับการพัฒนามาจากการปฏิบัติงานภายใต้ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นนำอยู่โดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งการดำเนินโครงการดังกล่าวต้องมีการพัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนการวิจัยเชิงพื้นที่ เริ่มตั้งแต่การพัฒนาโจทย์วิจัยและข้อเสนอโครงการวิจัยให้ชัดเจน การติดตามสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยให้ประสบความสำเร็จ และการเผยแพร่สู่ระบบและกลไกที่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้และขยายผลได้ โดยหลักสูตรที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่เป็นการเสริมสมรรถนะให้แก่วิชาการที่มีประสบการณ์วิจัยเชิงพื้นที่ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในระบบสนับสนุนและกลไกสนับสนุนการวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่สนับสนุนเชิงวิชาการและให้คำปรึกษากระบวนการวิจัยเชิงพื้นที่ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ การค้นหาเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ การหาทางเลือกและเชื่อมโยงโจทย์วิจัย แหล่งทุน ทรัพยากร และพันธกิจต่างๆ ขององค์กรภาคีที่เกี่ยวข้อง เป็นที่ปรึกษา ผู้สอน ผู้เสริมพลังให้แก่นักวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ทั้งในมหาวิทยาลัยและในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคู่ความร่วมมือ ตลอดจนเป็นผู้จัดการความรู้ให้แก่นักวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อให้ทันนักวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ที่มีโอกาสได้เรียนรู้จากการดำเนินโครงการของตนเองและการ

ติดตามประเมินผลเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จนนำไปสู่โครงการที่มีประสิทธิผลและต่อเนื่องยั่งยืนได้

๒. จุดประสงค์

- ๒.๑ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการเป็นที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่
- ๒.๒ เพื่อเสริมสร้างทักษะหรือกระบวนการในการเป็นที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่
- ๒.๓ เพื่อเสริมสร้างความตระหนักในความสำคัญและบทบาทของที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่
- ๒.๔ เพื่อให้ผู้เข้ารับการสมรรถนะสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้จากการฝึกปฏิบัติการไปใช้ได้จริงตามบริบทของพื้นที่

๓. คุณสมบัติผู้เข้ารับการเสริมสมรรถนะ

เป็นนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานเชิงพื้นที่ หรือมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เกี่ยวกับการเป็นที่ปรึกษางานวิจัย

๔. ระยะเวลา แผนปฏิบัติการ และกิจกรรม

ประกอบด้วยเนื้อหาการจัดกิจกรรมเสริมสมรรถนะ จำนวน ๒ หน่วยการเรียนรู้ โดยใช้ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ ๒ วัน

ตารางแสดงแผนปฏิบัติการและกิจกรรมเสริมสมรรถนะที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่

หน่วยการเรียนรู้	จุดประสงค์	เนื้อหาการเรียนรู้	สาระสำคัญ	กิจกรรม	เครื่องมือ/สื่อ/แหล่งเรียนรู้
๑. ความสำคัญและบทบาทของที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการเสริมสมรรถนะตระหนักในความสำคัญและบทบาทของที่ปรึกษาวิชาการวิจัย ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการเสริมสมรรถนะมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญและบทบาทหน้าที่ของที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่	๑. ความหมาย ๒. ความสำคัญ ๓. บทบาทของที่ปรึกษา ๔. คุณลักษณะของที่ปรึกษาที่ดี	ที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งในระบบสนับสนุนและกลไกสนับสนุนการวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานวิจัยตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ ความหมาย บทบาทหน้าที่ และคุณลักษณะสำคัญของที่ปรึกษาเพื่อจะได้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- บรรยาย - การ์ด เทคนิค - แลกเปลี่ยนเรียนรู้ - นำเสนอ - ปฏิบัติการกลุ่ม	- เอกสารประกอบ การบรรยาย - ใบงาน - กรณีศึกษา
๒. การให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่	๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการเสริมสมรรถนะมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ ๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการเสริมสมรรถนะมีทักษะการให้คำปรึกษานักวิจัยเชิงพื้นที่ ๓. เพื่อเพื่อให้ผู้	๑. ทักษะการให้คำปรึกษาการวิจัย ๒. การให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่	๑. ทักษะการให้คำปรึกษา คือ กระบวนการดำเนินงานและเป็นทักษะความสามารถเฉพาะตัวของผู้ดำเนินงานในการให้คำปรึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญของที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษาแก่นักวิจัยให้บรรลุถึงเป้าหมายการดำเนินงาน จึงจำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจ การสนทนาเชิงบวก การตั้งคำถามที่ดี และการจัดการความรู้ การประเมินและเสริมพลัง การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การจัดการความขัดแย้ง ที่ปรึกษา	- บรรยาย - แลกเปลี่ยนเรียนรู้ - การ์ด เทคนิค - ปฏิบัติการกลุ่ม - นำเสนอ	ใบงาน กรณีศึกษา

หน่วยการเรียนรู้	จุดประสงค์	เนื้อหาการเรียนรู้	สาระสำคัญ	กิจกรรม	เครื่องมือ/สื่อ/แหล่งเรียนรู้
	<p>เข้ารับการเสริมสมรรถนะสามารถให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>		<p>วิชาการจึงจำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐานดังกล่าวข้างต้นเพื่อจะได้ให้คำปรึกษากับนักวิจัยได้บรรลุเป้าหมายของการทำงานโดยแบ่งการให้คำปรึกษาออกเป็น ๓ ประเด็น ได้แก่ การให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยต้นทาง การให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยกลางทาง และการให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยปลายทาง</p>		

๕. การติดตามประเมินผลหลักสูตร

๕.๑ ประเมินก่อนเข้ารับการเสริมสมรรถนะ

๕.๒ ประเมินระหว่างเข้ารับการเสริมสมรรถนะ

๕.๓ ประเมินหลังการรับการเสริมสมรรถนะในระยะเวลา ๖ เดือน และ ๑ ปี

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ความสำคัญและบทบาทของที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการเสริมสมรรถนะตระหนักในความสำคัญและบทบาทของที่ปรึกษาวิชาการวิจัย
๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการเสริมสมรรถนะมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ และบทบาทหน้าที่ของที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่

หัวข้อเนื้อหา

- ๑.๑ ความหมาย
- ๑.๒ ความสำคัญ
- ๑.๓ บทบาทของที่ปรึกษา
- ๑.๔ คุณลักษณะของที่ปรึกษา

เวลาที่ใช้ ๒ ชั่วโมง ๓๐ นาที

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ขั้นตอนของกิจกรรม

ที่	กิจกรรม	เวลาที่ใช้	ลักษณะกิจกรรม	สื่อที่ใช้
๑	ความหมาย ความสำคัญ บทบาทหน้าที่ และคุณลักษณะของที่ปรึกษา	๔๕	- การ์ดเทคนิค - บรรยาย - แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ - อภิปรายหาข้อสรุป	Power point ประกอบการบรรยาย ใบงาน ๑

๒. รายละเอียดแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม

กิจกรรมที่ ๑ บรรยายและแลกเปลี่ยนเชิงหลักการ ความหมาย ความสำคัญ บทบาทหน้าที่ และคุณลักษณะของที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่

สาระสำคัญ

ที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ เป็นองค์ประกอบหนึ่งในระบบสนับสนุนและกลไกสนับสนุนการวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานวิจัยตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทางให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา

วิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ ความหมาย บทบาทหน้าที่ และคุณลักษณะสำคัญของที่ปรึกษาเพื่อจะได้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่

ที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ คือ บุคคลที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือสนับสนุนเชิงวิชาการให้แก่นักวิจัยในด้านต่างๆ เกี่ยวกับงานวิจัยเชิงพื้นที่ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพและเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการสร้างความสำเร็จของนักวิจัยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ความหมายของการให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่

กระบวนการให้ความช่วยเหลือ ติดต่อสื่อสารกันด้วยวาจาและกิริยาท่าทาง ที่เกิดจากสัมพันธภาพทางวิชาชีพของบุคคลอย่างน้อย 2 คน คือ ผู้ให้และผู้รับคำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาในที่นี้หมายถึง ผู้ที่มีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการให้คำปรึกษา มีความรู้และทักษะในการให้คำปรึกษา ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับคำปรึกษาหรือนักวิจัย ซึ่งเป็นผู้ที่กำลังประสบปัญหาและต้องการความช่วยเหลือให้เข้าใจตนเอง เข้าใจสิ่งแวดล้อม ให้มีทักษะในการตัดสินใจ และหาทางออกหรือแนวทางในการลดหรือแก้ปัญหาด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในกระบวนการวิจัยเชิงพื้นที่ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

บทบาทหน้าที่ของที่ปรึกษา

ให้คำปรึกษาและสนับสนุนเชิงวิชาการให้กับนักวิจัยให้มีความรู้ (knowledge) ทักษะ (skills) และคุณลักษณะเฉพาะตัว (Personal Attributes) ด้านการวิจัยเชิงพื้นที่ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทางให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตลอดจนการถ่ายทอดเทคนิค กระบวนการ และวิธีการทำงานเพื่อให้นักวิจัยมีศักยภาพ (Potential) ในการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ที่สูงขึ้น และมีผลการปฏิบัติงาน (Organizational Performance) ที่เป็นไปตามความคาดหวังที่ต้องการหรือมากกว่าความคาดหวังที่ต้องการ

คุณลักษณะของที่ปรึกษา

๑. มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับงานวิจัยเชิงพื้นที่ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง
๒. มีความรอบรู้ในองค์รวมและความสัมพันธ์อย่างรอบด้านครอบคลุมเรื่องราวทั้งระบบ
๓. สามารถนำองค์ความรู้ทางวิชาการและความรอบรู้ในเรื่ององค์รวมมาเสนอแนะเพื่อหาทางออกต่อปัญหาบางอย่างในทางปฏิบัติด้วยความเป็นกลาง
๔. มีทักษะในการให้คำปรึกษา และทักษะในการสื่อสารที่ดี
๕. มีทักษะการฟังอย่างตั้งใจและจับประเด็นเพื่อสนับสนุนและคำปรึกษาได้ตรงตามความต้องการ
๗. มีความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์
๘. มีความคิดเชิงสร้างสรรค์และมีจินตนาการ
๙. มีความมุ่งมั่นในการทำงานที่มีคุณภาพ

๑๐. มีความเข้าใจขอบเขตความสามารถของนักวิจัยและสามารถดึงศักยภาพของนักวิจัยออกมาใช้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

วิธีการ :

๑) ชั้นเตรียม

๑. เตรียมกระดาษฟลิปชาร์ทที่ระบุประเด็นคำถามไว้เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยมีประเด็นคำถาม ๒ ข้อ คือ (๑) ที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่มีความสำคัญอย่างไร (๒) ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่มีบทบาทหน้าที่อะไรบ้าง

๒. เตรียมกระดาษคำตอบเพื่อแจกให้ผู้เข้าร่วมเขียนตอบแล้วนำไปติดบนกระดาษฟลิปชาร์ทตามประเด็นคำถาม

๓. เตรียมพาวเวอร์พอยน์นำเสนอประกอบการคำบรรยาย เรื่อง ความหมาย ความสำคัญ บทบาท คุณลักษณะของที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ และกรณีศึกษาการเป็นที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่

๔. เตรียมใบงาน ๑ เรื่อง การทบทวนประสบการณ์การให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่

๒) ชั้นปฏิบัติการ

๑. วิทยากรอธิบายกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมทราบว่า จะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตอบคำถามโดยให้เขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบ ซึ่งผู้เข้าร่วมสามารถเขียนคำตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ ภายในเวลา ๕ นาที

๒. วิทยากรจับเวลา พร้อมกับบอกเวลาที่ผ่านไปให้ผู้เข้าร่วมทราบ

๓. ให้ผู้ช่วยวิทยากรเก็บกระดาษคำตอบจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๔. วิทยากรบรรยายและแลกเปลี่ยนเชิงหลักการ ความหมาย ความสำคัญ บทบาท คุณลักษณะของที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ และกรณีตัวศึกษาการเป็นที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ ใช้เวลา ๔๕ นาที

๕. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยนและซักถาม ใช้เวลา ๑๕ นาที

๖. วิทยากรอธิบายกระบวนการทำกิจกรรมโดย

๖.๑ แบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมออกเป็น ๕ กลุ่ม ๆ ละไม่เกิน ๕-๗ คน

๖.๒ แจกใบงาน ๑ และอุปกรณ์ประจำกลุ่ม (กระดาษฟลิปชาร์ท สีชอล์ค)

๗. ทุกกลุ่มลงปฏิบัติการกลุ่มตามใบงาน ใช้เวลา ๔๐ นาที

๘. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการปฏิบัติการกลุ่มใช้เวลาแนะนำเสนอกลุ่มละ ๑๕ นาที

๓) ชั้นสรุป

๑. ผู้ช่วยวิทยากรจับประเด็นคำตอบจากคำตอบแล้วนำมาติดรวบรวมไว้ในกระดาษฟลิปชาร์ท และสรุปทำแผนภาพความคิดเพื่อใช้ประกอบการสรุปของวิทยากร

๒. ผู้ช่วยวิทยากรเก็บสรุปผลการปฏิบัติการกลุ่มให้วิทยากร

๓. วิทยากรสรุปผลการบรรยาย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปประเด็นคำตอบจากกระดาษคำตอบประกอบแผนภาพความคิด และสรุปผลการปฏิบัติการกลุ่ม

แนวการสรุป

ที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ มีความสำคัญ คือ บุคคลที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือ สนับสนุนเชิงวิชาการให้แก่กวิจัยในด้านต่างๆ เกี่ยวกับงานวิจัยเชิงพื้นที่ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพและเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการสร้างความสำเร็จของนักวิจัยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

และบทบาทหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและสนับสนุนเชิงวิชาการให้กับนักวิจัยให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถด้านงานวิจัยเชิงพื้นที่ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำให้ประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตลอดจนการถ่ายทอดเทคนิค กระบวนการ และวิธีการทำงานเพื่อให้นักวิจัยมี ศักยภาพในการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ที่สูงขึ้น

สื่อที่ใช้

Power point ประกอบการบรรยาย กรณีศึกษาการเป็นที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ ใบบาง ๑ เรื่อง การทบทวนประสบการณ์การให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ เอกสารหมายเลข ๑ กรณีตัวอย่าง คุณลักษณะของที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

เกศรา รักชาติ. (๒๕๕๙). **องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Awakening Organization)**. กรุงเทพมหานคร :

เนชั่นมัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน).

อาภรณ์ ภูวิทยาพันธ์. (๒๕๕๘). **สอนงานอย่างไรให้ได้งาน (Coaching)**. กรุงเทพมหานคร : เอช อาร์ เซ็น

เตอร์จำกัด.

สุจิตรา ธนานันท์. (๒๕๕๘). **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development)**.

กรุงเทพมหานคร : ทีพีเอ็น เพรส

สุจิตรา ธนานันท์. (เอกสารประกอบการสอนวิชา PA ๗๘๑) **การประเมินศักยภาพและการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ (Competency Assessment and Human Resource Development)**

Starcevic, M. M., Coach, Mentor : Is there a difference? Source : [http :](http://www.coachingandmentoring.com/mentsurvey.htm)

[//www.coachingandmentoring.com/mentsurvey.htm](http://www.coachingandmentoring.com/mentsurvey.htm) A. What is Mentoring?

Source :

<http://www.wisegeek.com/what-is-mentoring.htm>

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒
การให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการเสริมสมรรถนะมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่
๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการเสริมสมรรถนะมีทักษะการให้คำปรึกษาวิจัยเชิงพื้นที่
๓. เพื่อให้ผู้เข้ารับการเสริมสมรรถนะสามารถให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หัวข้อเนื้อหา

๑. ทักษะการให้คำปรึกษาการวิจัย
 - ๑.๑ การฟังอย่างตั้งใจ
 - ๑.๒ การสนทนาเชิงบวก
 - ๑.๓ การตั้งคำถามที่ดี
 - ๑.๔ การจัดการความรู้
 - ๑.๕ การประเมินและเสริมพลัง
 - ๑.๖ การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์
 - ๑.๗ การคิดสร้างสรรค์
 - ๑.๘ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 - ๑.๙ การจัดการความขัดแย้ง
๒. การให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่
 - ๒.๑ การวิจัยต้นทาง
 - ๒.๒ การวิจัยกลางทาง
 - ๒.๓ การวิจัยปลายทาง

เวลาที่ใช้ ๒ ชั่วโมง ๓๐ นาที

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ขั้นตอนของกิจกรรมเสริมสมรรถนะ

ที่	กิจกรรม	เวลาที่ใช้	ลักษณะกิจกรรม	สื่อที่ใช้/อุปกรณ์
๑	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่		การ์ดเทคนิค	กระดาษสี
๒	ปฏิบัติการให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่		ปฏิบัติการกลุ่ม	ใบงาน ๒ กรณีศึกษาโครงการวิจัยเชิงพื้นที่

๒. รายละเอียดแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม

กิจกรรมที่ ๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่

สาระสำคัญ

ทักษะการให้คำปรึกษา คือ กระบวนการดำเนินงานและเป็นทักษะความสามารถเฉพาะตัวของผู้ดำเนินงานในการให้คำปรึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญของที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษาแก่นักวิจัยให้บรรลุถึงเป้าหมายการดำเนินงาน จึงจำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่

๑) ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ (Deep listening) และสะท้อนความรู้สึก (Reflection) เป็นเทคนิคการสื่อสารซึ่งต้องการให้ผู้ฟังตอบกลับในสิ่งที่ผู้อื่นพูดและสะท้อนสิ่งที่ได้รับฟังเป็นถ้อยคำได้อย่างครบถ้วน การฟังเป็นศิลปะที่ต้องอาศัยความอดทนและต้องใช้สมาธิเป็นอย่างมาก เพราะในระหว่างการให้คำปรึกษานั้น ที่ปรึกษามีใจจะรับฟังแต่เพียงเรื่องราวที่นักวิจัยการเล่าออกมาเท่านั้น แต่จะต้องทำความเข้าใจถึงความรู้สึกของนักวิจัย ในขณะที่นั้นพร้อมทั้งร่วมรับอารมณ์ของนักวิจัยไปด้วย ฟังให้ลึกซึ้งไปกว่าแค่คำพูด ได้ยินสิ่งที่ไม่ได้พูด เช่น ความรู้สึก อารมณ์ ความเชื่อ ทศนคติ และคุณค่าของผู้พูด โดยไม่ตีความ ไม่ด่วนตัดสิน ประเมินค่าว่าถูกหรือผิด ซึ่งผู้ให้การศึกษาสามารถให้ข้อมูลไหลย้อนกลับได้อย่างชัดเจนด้วยการพูดเพื่อให้เขาจะได้เข้าใจในสิ่งที่ปัญหาของเขา ทักษะการสะท้อนความรู้สึกจึงช่วยขยายขอบเขตในการให้ผู้รับการปรึกษามองเห็นตนเองได้ชัดเจนมากขึ้น

๒) ทักษะการสนทนาเชิงบวก (Positive conversation) เป็นการพูดคุยโดยใช้คำพูดที่ดีและสร้างสรรค์ ต้องเรียนรู้ว่าจะพูดอย่างไร ต้องมีการวางแผนและตัดสินใจพูดอย่างระมัดระวัง ซึ่งมีผลต่อการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับผู้ที่เราสื่อสารด้วย การใช้คำพูดในเชิงบวกช่วยสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้ซึ่งกันและกัน ทำให้คู่สนทนามีความรู้สึกประทับใจ เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์และความรู้สึกมั่นใจ และไว้วางใจต่อกันได้ ซึ่งตรงข้ามกับการสนทนาเชิงลบ ซึ่งเมื่อพูดแล้วจะไปทำลายความรู้สึกหรือบั่นทอนสภาพจิตใจของคู่สนทนา

๓) ทักษะการตั้งคำถามที่ดี (Questioning) คำถามเป็นการเปิดโลกความคิด ทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ การตั้งคำถามโดยใช้คำถามเปิดสามารถทำให้ได้ข้อมูลในด้านต่าง ๆ เพิ่มเติม สามารถตรวจสอบการรับรู้สิ่งที่เกิดอย่างชัดเจนมากขึ้นเพื่อที่จะช่วยให้นักวิจัยได้มีโอกาสเข้าใจตนเองและปัญหาที่ตนเองกำลังเผชิญอยู่ได้ดียิ่งขึ้น คำถามที่ดีจะเป็นคำถามปลายเปิดที่เป็นกลางช่วยให้ที่ปรึกษาวิชาการวิจัยได้เข้าใจถึงปัญหาตลอดถึงอารมณ์ และความรู้สึกของตนเอง

๔) ทักษะการจัดการความรู้ (Knowledge Management) คือ เครื่องมือเพื่อการบรรลุเป้าหมายอย่างน้อย ๔ ประการ ได้แก่ ๑) บรรลุเป้าหมายของงาน ๒) บรรลุเป้าหมายการพัฒนานคน ๓) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรไปเป็นองค์กรเรียนรู้ และ ๔) บรรลุความเป็นชุมชน เป็นหมู่คณะ ความเอื้ออาทรระหว่างกันในที่ทำงานซึ่งเป็นทักษะที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ในสร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับนักวิจัยในทีมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สามารถนำความรู้ไปใช้และก่อให้เกิดการพัฒนาในงานวิจัยได้ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทางได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงาน

๕) ทักษะการประเมินและเสริมพลัง เป็นการประเมินคุณภาพภายในมุ่งเพื่อตรวจสอบ ประเมิน และใช้ผลพัฒนาให้การปฏิบัติงานบรรลุผลตามตัวชี้วัดและเกณฑ์คุณภาพที่กำหนด โดยมีระบบการประเมินตนเองก่อน และมีการประเมินภายในเพื่อเตรียมพร้อมรับการประเมินจากภายนอกในทุกรูปแบบ

โดยยึดหลักความมีส่วนร่วมความเป็นกัลยาณมิตร การเสริมพลังให้เกิดการหนุนเสริม เพื่อยกระดับคุณภาพ และขยายผลต่อเนื่อง

๖) ทักษะการคิดวิเคราะห์ (Analysis) และสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับที่ปรึกษาในการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้เพื่อให้คำปรึกษาสำหรับนักวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ การคิดเชิงวิเคราะห์คือการตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับความสงสัยใคร่รู้ของผู้ถาม เมื่อเห็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้ว อยากรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นมากขึ้นในแง่มุมต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงใหม่ๆ ความเข้าใจใหม่ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการอธิบาย ซึ่งประกอบไปด้วย การจำแนก แยกแยะสิ่ง เรื่อง หรือข้อมูลต่าง ๆ เพื่อหาส่วนประกอบ องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องนั้น การหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลมาอธิบายเรื่อง นั้น ประเมินและตัดสินใจเลือกคำตอบที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ส่วนการสังเคราะห์จะเป็นการนำ ข้อมูลหรือความรู้ที่ผ่านการวิเคราะห์มาแล้ว หรือการนำองค์ประกอบ ส่วนประกอบของสิ่งหรือเรื่องต่าง ๆ มาผสมผสานรวมกันอย่างกลมกลืน สร้างเป็นสิ่งใหม่ที่มีลักษณะ เอกลักษณ์ และคุณสมบัติเฉพาะที่แตกต่าง ไปจากเดิม

๗) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ การคิดในทางที่ทำให้ดีขึ้น หรือการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ที่มีลักษณะใหม่ (new) แตกต่างไปจากเดิมและเป็นความคิดต้นแบบ (original) ที่ใช้งานได้จริง ได้ผลดีกว่าของเดิม และมีความสมเหตุสมผลที่คนทั่วไปยอมรับได้

๘) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ กระบวนการคิดที่สามารถระบุประเด็นที่คิด และประมวลข้อมูล ทั้งทางด้านข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็น ที่คิด ทั้งทาง กว้าง ลึกและไกล สามารถวิเคราะห์ข้อมูล และเลือกข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการหาคำตอบและประเมินข้อมูล ที่ใช้ในการคิดตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งสามารถพิจารณาข้อมูล ข้อโต้แย้งและความคิดเห็น ตามหลัก เหตุผล

ระบุทางเลือก/คำตอบที่มีความสมเหตุสมผล ประเมินทางเลือก และเลือกทางเลือก/คำตอบที่เหมาะสม ที่สุด

๙) ทักษะการจัดการความขัดแย้ง เป็นทักษะที่ช่วยให้ที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่สามารถให้ คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการกับความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยทักษะในการบริหาร และต้อง มีการวินิจฉัยความขัดแย้งได้ถูกต้อง ผู้ที่จัดการกับความขัดแย้ง ต้องมีศิลปะในการจูงใจคน ต้องมีความใจ เย็น และความอดทนเพียงพอ ความสามารถในการตัดสินใจ เพื่อจัดการความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม พร้อมส่งผลดีในการปฏิบัติงาน ผู้ที่จัดการกับความขัดแย้งจึงจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ครบถ้วนและต้องประเมิน ตนเองก่อนว่าจะลงมือจัดการกับความขัดแย้งอย่างไร

วิธีการ :

๒) ชั้นเตรียม

๑. เตรียมกระดาษฟลิปชาร์ทที่ระบุประเด็นคำถามไว้ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตอบ โดยมีประเด็น คำถาม คือ ทักษะที่จำเป็นของการเป็นที่ปรึกษาวิชาการวิจัยควรมีทักษะด้านใดบ้าง

๒. เตรียมกระดาษคำตอบเพื่อแจกให้ผู้เข้าร่วมเขียนตอบแล้วนำไปติดบนกระดาษฟลิปชาร์ ทตามประเด็นคำถาม

๒) ชั้นปฏิบัติการ

๑. วิทยากรอธิบายกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมทราบว่าจะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตอบคำถามโดยให้เขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบ ซึ่งผู้เข้าร่วมสามารถเขียนคำตอบได้มากกว่า ๑ คำตอบ ภายในเวลา ๕ นาที

๒. วิทยากรจับเวลา พร้อมกับบอกเวลาที่ผ่านไปให้ผู้เข้าร่วมทราบ

๓. ให้ผู้ช่วยวิทยากรเก็บกระดาษคำตอบจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๓) ชั้นสรุป

๑. ผู้ช่วยวิทยากรจับประเด็นคำตอบจากกระดาษคำตอบแล้วนำมาติตรวบรวมไว้ในกระดาษพลิกชาร์ท และสรุปทำแผนภาพความคิดเพื่อใช้ประกอบการสรุปของวิทยากร

๒. วิทยากรสรุปทักษะที่จำเป็นต่อการที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซักถาม และให้ข้อเสนอแนะเทคนิคการให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเตรียมปฏิบัติการให้คำปรึกษากับนักวิจัยในกิจกรรมที่ ๒

แนวการสรุป

ที่ปรึกษาวิชาการเชิงพื้นที่จำเป็นต้องมีเทคนิคและทักษะในการให้คำปรึกษา ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญของที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษาแก่นักวิจัยให้บรรลุถึงเป้าหมายการดำเนินงานได้อย่างตรงตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน เช่น ทักษะการฟังอย่างตั้งใจและสะท้อนความรู้สึก ทักษะการสนทนาเชิงบวก ทักษะการตั้งคำถามที่ดี และทักษะการจัดการความรู้ ฯลฯ เป็นต้น

กิจกรรมที่ ๒ การให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่

สาระสำคัญ

การให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ เป็นกระบวนการสนับสนุนเชิงวิชาการและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยเชิงพื้นที่ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในระบบสนับสนุนและกลไกสนับสนุนการวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัย จำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐานดังกล่าวข้างต้นเพื่อจะได้ให้คำปรึกษากับนักวิจัยได้บรรลุเป้าหมายของการทำงานโดยแบ่งการให้คำปรึกษาออกเป็น ๓ ประเด็น ได้แก่

๑) การจัดการงานวิจัยต้นทาง เช่น การเชื่อมโยงประเด็นโจทย์วิจัยและพัฒนา การออกแบบโครงการ (Project design) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ หรือความเหมาะสม ความเข้มข้นของกิจกรรม ปัญหาโครงสร้าง การบริหารโครงสร้าง ความสามารถในการปฏิบัติงานได้จริงของคณะทำงาน (Project management, Project personnel) เป็นต้น

๒) การจัดการงานวิจัยกลางทาง เช่น การเลือกใช้เครื่องมือ การประสานเครือข่ายความร่วมมือ เป็นต้น

๓) การจัดการงานวิจัยปลายทาง เช่น การเผยแพร่ และใช้ประโยชน์จากการงานวิจัย เชื่อมโยงการวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและแก้ปัญหาในพื้นที่ การพัฒนาและเชื่อมโยงนโยบายสาธารณะ เป็นต้น

วิธีการ :

๑) ชั้นเตรียม

๑. เตรียมอุปกรณ์สรุปกระดาษฟลิปชาร์ต กระดาษคำตอบ และสไลด์ค เพื่อใช้ประกอบการสรุปภาพรวมของวิทยากร

๒. เตรียมใบงาน ๒ เรื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์การเป็นคำปรึกษาการวิจัยเชิงพื้นที่และอุปกรณ์กลุ่ม (กระดาษฟลิปชาร์ต สไลด์ค)

๒) ชั้นปฏิบัติการ

๑. วิทยากรทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ในกิจกรรมที่ ๑ เพื่อเชื่อมสู่กิจกรรมที่ ๒

- สอบถามผู้เข้าร่วมว่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง
- ตัวแทนหรือผู้เสนอตัวเองตอบว่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง
- วิทยากรสรุปว่าจากกิจกรรมที่ ๑ เราได้เรียนรู้อะไรบ้าง

๒. วิทยากรอธิบายกระบวนการทำกิจกรรมโดย

๒.๑ แบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมออกเป็น ๕ กลุ่ม ๆ ละไม่เกิน ๕- ๖ คน

๒.๒ แจกใบงาน ๒ และแบบบันทึกผลการปฏิบัติการกลุ่ม

๒.๓ อธิบายใบงานและขั้นตอนการทำกิจกรรม

๓. ทุกกลุ่มลงปฏิบัติการกลุ่มตามใบงาน ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

๓) ชั้นสรุป

๑. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการปฏิบัติการกลุ่มใช้เวลาแนะนำเสนอกกลุ่มละ ๑๕ นาที

๒. ผู้ช่วยวิทยากรจับประเด็นลงบนกระดาษคำตอบแล้วนำมาทำแผนภาพความคิดเพื่อใช้ประกอบการสรุปของวิทยากร

๓. ร่วมแลกเปลี่ยน ให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาโดยทีมวิทยากรและผู้เข้าร่วม

๔. วิทยากรสรุปผลการปฏิบัติการกลุ่มการให้คำปรึกษาประกอบแผนภาพความคิด

แนวการสรุป

ที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ จะทำหน้าที่สนับสนุนเชิงวิชาการและให้คำปรึกษากระบวนการวิจัยเชิงพื้นที่ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในระบบสนับสนุนและกลไกสนับสนุนการวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัย จึงจำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐานดังกล่าวข้างต้นเพื่อจะได้ให้คำปรึกษากับนักวิจัยได้บรรลุเป้าหมายของการทำงานโดยแบ่งการให้คำปรึกษาออกเป็น ๓ ประเด็น ได้แก่

๑) การให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยต้นทาง เช่น

๒) การให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยกลางทาง เช่น

๓) การให้คำปรึกษาวิชาการวิจัยปลายทาง เช่น ...

สื่อที่ใช้

Power point ใบงาน ๒ เรื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์การเป็นคำปรึกษาการวิจัยเชิงพื้นที่ เอกสารหมายเลข ๒ กรณีศึกษาข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- จิ้น แบรี่. (๒๕๔๙). **คู่มือการฝึกทักษะการให้การปรึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญ
วิทยาการพิมพ์
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (๒๕๕๔). **ทฤษฎีให้บริการปรึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- ประพนธ์ ผาสุขยืด. **การจัดการความรู้ (KM) ฉบับขับเคลื่อน LO**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร :
ไยใหม่, ๒๕๕๐.
- วิจารณ์ พานิช. **การจัดการความรู้คืออะไร**. ออนไลน์. แหล่งที่มา :
http://www.dopa.go.th/iad/km/km_des.html. ๒๕๕๒.
- สมชาย นำประเสริฐชัย. **การอบรมเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์แก่คณาจารย์เรื่อง KM Success Story**.
บรรยายที่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขต กัลยน้ำไท ๘ ตุลาคม ๒๕๕๑.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (๒๕๔๔). **ความขัดแย้ง การบริหารเพื่อสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ
- ทีศนา แคมมณีและคณะ. (๒๕๕๔). **ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ และการคิดอย่างมี
วิจารณญาณ : การบูรณาการในการจัดการเรียนรู้**. วารสารราชบัณฑิตยสถาน. ปีที่ ๓๖ ฉบับที่
๒ เมษายน - มิถุนายน.

กำหนดการอบรมเชิงปฏิบัติการ
หลักสูตรเสริมสมรรถนะที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่
(ระยะเวลา 2 วัน)

เวลา	กิจกรรม
วันที่ ๑	
๘.๓๐ - ๙.๐๐ น.	ลงทะเบียน
๙.๐๐ - ๙.๑๕ น.	กิจกรรมละลายพฤติกรรม
๙.๑๕ - ๑๐.๐๐ น.	บรรยายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงหลักการ : ความหมาย ความสำคัญ บทบาทหน้าที่ และคุณลักษณะของที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ โดย วิทยากร
๑๐.๐๐ - ๑๐.๑๕ น.	พัก
๑๐.๑๕ - ๑๑.๐๐ น.	แบ่งกลุ่มปฏิบัติการใบงาน ๑ เพื่อทบทวนประสบการณ์และหาข้อสรุปแบบปฏิบัติที่ดีในการเป็นที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่
๑๑.๐๐ - ๑๑.๔๕ น.	นำเสนอผลการปฏิบัติการกลุ่ม โดย ตัวแทนกลุ่ม
๑๑.๔๕ - ๑๒.๐๐ น.	สรุปผลการปฏิบัติการกลุ่มและให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนา โดย วิทยากร และผู้เข้าร่วมประชุม
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ - ๑๓.๑๕ น.	กิจกรรมนันทนาการเพื่อนำเข้าสู่ปฏิบัติการใบงาน ๒
๑๓.๑๕ - ๑๓.๓๐ น.	แบ่งกลุ่มปฏิบัติการใบงาน ๒ เพื่อเสริมทักษะและฝึกประสบการณ์การเป็นที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่จากกรณีศึกษา
๑๓.๓๐ - ๑๗.๐๐ น.	
วันที่ ๒	
๙.๐๐ - ๙.๓๐ น.	ทบทวนผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาในวันที่ ๑ โดย วิทยากร
๙.๓๐ - ๑๑.๔๕ น.	นำเสนอผลการปฏิบัติงานกลุ่ม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนา โดย ตัวแทนกลุ่ม
๑๑.๔๕ - ๑๒.๐๐ น.	สรุปผลการปฏิบัติการกลุ่มและให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนา โดย วิทยากร และผู้เข้าร่วมประชุม
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	สรุปบทเรียนภาพรวมผลการปฏิบัติการเสริมทักษะที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา โดย วิทยากร
	ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชักถาม และให้ข้อคิดเพื่อการพัฒนา โดย วิทยากร และผู้เข้าร่วมประชุม
	ปิดการประชุม

*กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ใบงาน ๒	
ชื่อเรื่อง	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์การเป็นคำปรึกษาการวิจัยเชิงพื้นที่
วัตถุประสงค์	เพื่อให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์การเป็นคำปรึกษาการวิจัยเชิงพื้นที่
กิจกรรม	<ul style="list-style-type: none"> ● เลือกประธานกลุ่ม เลขาน และผู้กำกับเวลาของกลุ่ม ● ศึกษาเอกสารประกอบแล้วอภิปรายหาข้อสรุปตามประเด็นคำถามที่กำหนด
เอกสารอ่านประกอบ	เอกสารหมายเลข ๒ ข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่
ระยะเวลา	๓ ชั่วโมง
การเสนอผลงาน	ให้ตัวแทนกลุ่มอภิปราย และนำเสนอผลต่อที่ประชุม
<p>ในฐานะที่ท่านเป็นที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัย ท่านมีข้อเสนอแนะเชิงวิชาการเพื่อให้โครงการวิจัยประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างบ้าง (เช่น การออกแบบวิธีการดำเนินงาน องค์ประกอบของโครงสร้างการบริหารโครงการ การสร้างทีมดำเนินงาน วิธีดำเนินการ การติดตามประเมินเสริมพลังการวิจัย การจัดเวทีเชื่อมโยงประเด็นและโจทย์วิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการ การประสานเครือข่ายความร่วมมือ ผู้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา สิ่งสนับสนุน ฯลฯ เป็นต้น)</p>	

โครงการ “ศึกษาและพัฒนาระบบการจัดการธุรกิจเกษตร: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์กับเครือข่าย เกษตรกรองค์กรท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์และภาคี”

ความเป็นมาของโครงการ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔) และฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศสอดคล้องกันในเรื่อง การบริหารจัดการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศ เสริมสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน การอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูลกัน โดยการพัฒนาคูณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน โดยที่จังหวัดอุดรดิตถ์ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากิจกรรม อุตสาหกรรม การแปรรูปให้มีคุณภาพและปลอดภัย ด้วยการส่งเสริมการพัฒนาระบบการผลิต และการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยมุ่งเน้นคุณภาพและความปลอดภัยต่อผู้บริโภค ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ส่งเสริมศักยภาพการบริหารจัดการในภาคเกษตรผู้ประกอบการ การจัดตั้งกลุ่มธุรกิจให้มีความเข้มแข็งสามารถแข่งขันได้ในสภาพการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างเศรษฐกิจปัจจุบัน

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาร่วมกันระหว่างเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏและองค์กรภาครัฐ แกนนำภาคประชาชน และองค์กรท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเขตภาคเหนือ พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการเร่งด่วนคือ การจัดกิจกรรมเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์เพื่อการพัฒนาอาชีพ และคุณภาพชีวิตที่ทันต่อความเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ปัญหาด้านเศรษฐกิจหรือรายได้จากอาชีพของเกษตรกรแล้ว ยังพบปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มผู้ผลิตคือ มีข้อจำกัดในการผลิต เพราะขาดเครื่องมือ เครื่องจักรที่ทันสมัย ผู้ผลิตเป็นผู้สูงอายุ ขาดการสืบทอดภูมิปัญญา ไม่มีแนวคิดใหม่ ๆ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย ช่องทางการตลาดไม่กว้างขวาง ปัญหาการจัดทำระบบบัญชี การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ปัญหาด้านแรงงานและการประชาสัมพันธ์ ผลผลิตทางกลุ่มจะผลิตตามนโยบายการส่งเสริมของภาครัฐ เอกชนในงานเทศกาลต่าง ๆ โดยการออกร้านร่วมกันจากการประสานงานของจังหวัด และเป็นงานภายในจังหวัด ส่วนการจำหน่ายในต่างจังหวัดและต่างประเทศมีน้อยมาก ไม่ประสบความสำเร็จในการจำหน่ายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต มีการสร้างเครือข่ายมีมากขึ้น และมีข้อเสนอแนะจากงานวิจัยด้านการประสานความร่วมมือกับองค์กรภาคีทั้งภาครัฐ เอกชน ที่เกี่ยวข้อง ในการร่วมวางแผนการผลิต การส่งเสริมการตลาด ช่องทางการจัดจำหน่ายและการเชื่อมต่อผลิตภัณฑ์ชุมชนไปยังลูกค้าทั้งตลาดในท้องถิ่นภายในประเทศและต่างประเทศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มุ่งเน้นการสอน วิจัยและบริการวิชาการ โดยมหาวิทยาลัยมีนโยบายสนับสนุนอาจารย์และบุคลากรปฏิบัติงานแบบบูรณาการพันธกิจของหน่วยงาน และพันธกิจของมหาวิทยาลัย มุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม มีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ตามความต้องการของชุมชน ทั้งในระดับคณะและระดับมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง ในปี ๒๕๔๘ มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการงานวิจัยในรูปแบบเครือข่ายทั้งในระดับจังหวัด และกลุ่มจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยความร่วมมือของเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏและองค์กรท้องถิ่น

(ฉัตรนภา พรหมมา. ๒๕๕๙ :๓๙) มีกลุ่มนักวิจัยเชิงพื้นที่ที่พัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับชุมชน เพื่อนำผลการวิจัยไปแก้ปัญหาโดยตรงกับกลุ่มเป้าหมายในชุมชน และทางมหาวิทยาลัยได้ศึกษารูปแบบการพัฒนา ระบบเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพึ่งพาตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีหน่วยงานระดับจังหวัด เช่น พาณิชยจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ให้ความร่วมมือและสนับสนุนงบประมาณในการก่อตั้งสำนักงานวิจัยผลิตภัณฑ์ชุมชนอยู่ที่คณะเกษตรศาสตร์ เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์แปรรูปผลผลิตการเกษตร ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ มหาวิทยาลัยร่วมกับเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคเหนือ และองค์กรท้องถิ่นภาคเหนือ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัย เครือข่าย และชุมชน ท้องถิ่น และปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๕๓ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ได้รับทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก เช่น สกว. วช. สสส. กฟผ. สกอ. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งการประสานตรงของนักวิจัย และผ่าน มหาวิทยาลัย ทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการ แก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบัน

ด้วยทุนเดิมของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ในทำงานวิจัยและพัฒนา ร่วมกับเครือข่ายในท้องถิ่น จังหวัด ภาคเอกชน ภาควิชาการ และองค์กรธุรกิจอย่างต่อเนื่อง และมีกรณีตัวอย่างความสำเร็จเพื่อใช้เป็น เครื่องมือขับเคลื่อนงาน เช่น มหาวิทยาลัยมีศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น มีนักวิชาการและนักเทคนิค ที่มีประสบการณ์ มีโครงการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุตรดิตถ์ มีชุดประสบการณ์วิจัยเพื่อพัฒนา ทั้งพื้นที่ระดับตำบลและครอบคลุมทั้งจังหวัด นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังมีศูนย์เรียนรู้และพัฒนาสุขภาวะ ชุมชนแห่งมหาวิทยาลัย และศูนย์ประสานความร่วมมือเพื่อจัดการปัญหาความยากจนจังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อ ส่งเสริมกลไกความร่วมมืออย่างเป็นระบบ และสถานการณ์ปัญหาด้านการจัดการธุรกิจทางการเกษตรของ จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่าการดำเนินงานของแต่ละภาคส่วนประสบผลสำเร็จได้ในระดับหนึ่งแต่ขาดการเชื่อมต่อ ให้เป็นกลไกเชิงระบบ คณะผู้วิจัยจึงร่วมกันเสนอโครงการศึกษาและพัฒนากระบวนการจัดการธุรกิจซึ่งเน้นกลุ่ม เกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นจังหวัดอุตรดิตถ์ และ เครือข่ายเกษตรกรและภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมต่อองค์ความรู้ในการยกระดับการผลิต ควบคุมคุณภาพ และ มหาวิทยาลัยเป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อินทรีย์เพื่อลดช่องว่างระหว่างภาควิชาการ ภาคีเครือข่ายและเกษตรกร โดยเน้นการบูรณาการ งานสอน วิจัย และบริการวิชาการ ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยสู่กระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับการผลิต และต่อยอดสู่ ตลาด มีการเชื่อมโยงเครือข่าย กลุ่มเกษตรกร ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน และภาควิชาการ เพื่อพัฒนาขีด ความสามารถของเกษตรกรผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร(ข้าวอินทรีย์)อย่างครบวงจร เป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้า เกษตร ลดต้นทุนการผลิตและจัดการผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้ซึ่งจะทำให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น ส่งผลถึง คุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในจังหวัดอุตรดิตถ์

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อศึกษาและพัฒนาระบบการจัดการธุรกิจเกษตรโดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เครือข่ายเกษตรกร องค์กรท้องถิ่นและหน่วยราชการ ภาคเอกชนและประชาชน
๒. เพื่อยกระดับการเรียนรู้และความสามารถของกลุ่มในการจัดการเชิงธุรกิจ (ข้าวอินทรีย์)
๓. เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้และบทเรียนในการพัฒนาระบบการจัดการธุรกิจเกษตรด้วยกระบวนการจัดการความรู้

การพัฒนาาระบบเชื่อมต่อกับมหาวิทยาลัยกับเครือข่ายเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่น หน่วยงานราชการในจังหวัดอุดรธานี

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในส่วนของการศึกษาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจเกษตร โดยมีขั้นตอนการดำเนินการจำแนกเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

ระยะที่ ๑ ศึกษา สถานภาพ ศักยภาพ สถานการณ์ปัญหาด้านการจัดการธุรกิจเกษตร เพื่อออกแบบระบบเชื่อมต่อกับมหาวิทยาลัยกับเครือข่ายเกษตรกรด้านการจัดการธุรกิจเกษตร(ข้าวอินทรีย์) โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่น หน่วยงานราชการในจังหวัดอุดรธานี ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม

ระยะที่ ๒ พัฒนาระบบการจัดการธุรกิจเกษตร (ข้าวอินทรีย์) โดยการทำงานร่วมกับเครือข่ายเกษตรกร และความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่น ส่วนราชการในจังหวัดอุดรธานี ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม

ระยะที่ ๓ สังเคราะห์บทเรียนจากการดำเนินโครงการ และจัดทำข้อเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการต่อยอด และขยายผล

๔. แผนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ ๑ ศึกษา สถานภาพ ศักยภาพ สถานการณ์ปัญหาด้านการจัดการธุรกิจเกษตร เพื่อออกแบบระบบเชื่อมต่อกับมหาวิทยาลัยกับเครือข่ายเกษตรกรด้านการจัดการธุรกิจเกษตร(ข้าวอินทรีย์) โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่น หน่วยงานราชการในจังหวัดอุดรธานี ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม (ระยะ ๙ เดือน)

กิจกรรม	ช่วงเวลา	ผลลัพธ์
๑. จัดเวทีประสานองค์กรภาคีในพื้นที่และเครือข่ายเกษตรกรเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นสร้างความชัดเจนในการทำแผนปฏิบัติการร่วมกันและเตรียมการในการทำข้อตกลงร่วมกันกับ กลุ่มเกษตรกร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ธ.ค.๒๕๕๓	๑.ได้แนวทางตามร่วมมือขององค์กรภาคี ๒.ได้แผนปฏิบัติการ ๓.ได้องค์ประกอบคณะทำงานและเกิดเครือข่ายความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกรและเครือข่าย
๒. ประชุมเตรียมการยกร่างเครื่องมือคู่มือการปฏิบัติงานและแผนปฏิบัติงาน	ม .ค .๒๕๕๔- ก.พ. ๒๕๕๔	ได้เครื่องมือ คู่มือการปฏิบัติงานและแผนปฏิบัติงาน (ฉบับร่าง)
๓. การลงนามในการทำงานการพัฒนา ระบบการจัดการธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร โดยผู้ว่าราชการจังหวัด หน่วยงานปกครอง	มี.ค. ๒๕๕๔	๑.ได้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบธุรกิจเกษตร ๒.ได้เครื่องมือ และคู่มือที่เป็นแนวทางปฏิบัติงาน

กิจกรรม	ช่วงเวลา	ผลลัพธ์
ท้องถิ่น จัดทำเครื่องมือ คู่มือเพื่อการปฏิบัติงานในพื้นที่ของกลุ่มเกษตรกรนำร่อง		
๔. กิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อการศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหาพัฒนาชุดโจทย์วิจัยและการปรับปรุงเครื่องมือโดยการจัดการความรู้	เม.ย.๒๕๕๔	๑.ได้เพิ่มประสบการณ์การวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา และชุดโจทย์วิจัย ๒.ได้เครื่อง มือคู่มือการปฏิบัติงาน การวิจัยพัฒนาชุดโจทย์และข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงพื้นที่
๕. ประชุมสร้างความชัดเจนโครงการความร่วมมือ และประสานคณะทำงานวางแผนปฏิบัติการในพื้นที่ รวมทั้งประเมินสถานการณ์ปัญหา และสภาพการการจัดการธุรกิจเกษตรโดยการศึกษา ๕.๑ ศึกษาความสามารถหลักของธุรกิจ (core business) ๕.๑.๑. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการทำกำไรของการผลิตข้าวอินทรีย์ ๕.๒ ศึกษาศักยภาพการแข่งขันของการผลิตข้าวอินทรีย์ ๕.๒.๑ การวิเคราะห์ Basic Research Descriptive Analysis Concentration Revealed Comparative Advantage Index ๕.๒.๒ การวิเคราะห์ SWOT Analysis ๕.๓ แนวทางการยกร่างการเขียนแผนธุรกิจ (Business Plan)	พ .ค .-ส .ค . ๒๕๕๔	๑. ได้ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาด้านการจัดการธุรกิจเกษตร ๒. เกิดการขับเคลื่อนงานแบบบูรณาการพัฒนาพื้นที่ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายกลุ่มเกษตรกร ๓.ได้ข้อมูลศักยภาพ และผลการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จด้านข้าวอินทรีย์ ๔.ได้ผลการศึกษาเชิงประจักษ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมความสามารถในการบริหารจัดการเชิงกำไรเพื่อเพิ่มความสามารถในการทำกำไร ๕.ได้ผลการศึกษาศักยภาพที่แท้จริงและสามารถเปรียบเทียบศักยภาพการแข่งขันกับผู้ผลิตรายอื่นๆในตลาดข้าวอินทรีย์ ๖. นำผลการศึกษาไปวางแผนเพื่อจัดทำ แผนธุรกิจ (Business Plan) ๗. (ร่างแผนธุรกิจ)
๖. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มเกษตรกร องค์กรท้องถิ่นและภาคี ทุก ๒ เดือน	จำนวน ๔ ครั้ง (ก.พ. เม.ย. มิ.ย. ส.ค.)	๑. เกิดเครือข่ายการทำงาน ๒. เกิดชุดความรู้ ๓. ฐานข้อมูลด้านการจัดการธุรกิจเกษตร

ระยะที่ ๒ พัฒนาระบบการจัดการธุรกิจเกษตร (ข้าวอินทรีย์) โดยการทำงานร่วมกับเครือข่ายเกษตร และความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่น ส่วนราชการในจังหวัดอุดรดิตถ์ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม (ระยะเวลา ๑๘ เดือน)

กิจกรรม	ช่วงเวลา	ผลลัพธ์
๑. ยกร่างระบบการจัดการธุรกิจเกษตร (ข้าวอินทรีย์) - จัดทำแผนปฏิบัติงานในพื้นที่ - จัดทำแผนธุรกิจ	ก.ย.-ต.ค. ๒๕๕๔	๑.ได้ (ร่าง) ระบบการจัดการธุรกิจเกษตร(ข้าวอินทรีย์) ๒. ได้แผนการปฏิบัติงานในพื้นที่ตามระบบ คู่มือและเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับระบบ ๓. แผนธุรกิจ
๒. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแผนคู่มือเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับระบบ - ดำเนินการตามแผนธุรกิจและดำเนินการจัดการผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้ (by products)	พ.ย. ๒๕๕๔- เม.ย.๒๕๕๕	๑. มีแผนปฏิบัติการในพื้นที่และคู่มือการดำเนินงานตามระบบ ๒. ระบบการจัดการธุรกิจเกษตร(ข้าวอินทรีย์) และรูปแบบการจัดการผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้
๓. กำหนดแผนการตรวจติดตาม ประเมิน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จาก ประสบการณ์ความสำเร็จของผู้เข้าร่วมโครงการ โดยการจัดการความรู้และเติมเต็มความสมบูรณ์	พ.ค.-มิ.ย. ๒๕๕๕	ได้แผนการตรวจ ติดตาม และประเมินผล ได้แผนการจัดการความรู้ ได้แผนการพัฒนาบุคลากรและกลุ่มเกษตรกรในการเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มธุรกิจเกษตร
๔. ประชุมปฏิบัติการทบทวนแผนปฏิบัติการและแผนธุรกิจ และประสานแผนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพการนำโครงการสู่การปฏิบัติ โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นกลุ่มเกษตรกรและเครือข่าย	ก.ค.๒๕๕๕	๑.ได้ระบบการจัดการธุรกิจเกษตร(ข้าวอินทรีย์) ๒. รูปแบบการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยกับท้องถิ่น ที่เป็นกลไกขับเคลื่อนแผนงาน โครงการและกิจกรรมในการดำเนินงานด้านการจัดการธุรกิจเกษตร(ข้าวอินทรีย์)
๕. ทดลองระบบการจัดการธุรกิจเกษตร (ข้าวอินทรีย์) โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์ เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรและภาคี โดยผ่านกิจกรรมตามโครงการต่าง ๆ ๕.๑ ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างการทำงาน ๕.๒ ประเมินผลระหว่างการทำงานตามระบบ	ส.ค. ๒๕๕๕- ม.ค.๒๕๕๖	๑. เกิดกลไกการประสานงานการขับเคลื่อนระบบและการเชื่อมต่อกับมหาวิทยาลัยกับท้องถิ่น ๒. เกิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร(ข้าวอินทรีย์) ต้นแบบ ๓. เกิดเครือข่ายการจัดการธุรกิจเกษตร(ข้าวอินทรีย์)และผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้ - เครือข่ายเกษตรกร - เครือข่ายด้านการตลาดในประเทศ - เครือข่ายธุรกิจต่างประเทศ ๔. เกิดองค์ความรู้นวัตกรรมชุดความรู้ชุดโจทย์วิจัย

กิจกรรม	ช่วงเวลา	ผลลัพธ์
๖. ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงานร่วมกันวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานตามระบบ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อใช้ผลปรับปรุง โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้เป็นระยะ ๆ	ม.ค. ๒๕๕๖	๑. เกิดองค์ความรู้ และระบบการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มเกษตรกร ชุมชนท้องถิ่น มหาวิทยาลัย และภาคีเครือข่าย ๒. ได้แนวทางการปรับปรุงระบบ ๓. เกิดกลไกการจัดการเครือข่ายเพื่อการพัฒนาธุรกิจเกษตร ๔. ได้องค์ความรู้ ชุดโจทย์วิจัยและนวัตกรรม
๗. ประเมินผลการทดลองระบบ ใช้รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อเปรียบเทียบ ผลการเปลี่ยนแปลงระหว่างการทำนิเทศและใช้ผลปรับปรุงเป็นระยะ ๆ	ก.พ. ๒๕๕๖	๑. ได้ระบบการจัดการธุรกิจเกษตร(ข้าวอินทรีย์) และรูปแบบการจัดการผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้ ๒. ได้รูปแบบการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยที่เชื่อมโยงกับท้องถิ่นและภาคีเครือข่าย

ระยะที่ ๓ สังเคราะห์องค์ความรู้และบทเรียนจากการดำเนินโครงการ และจัดทำข้อเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการต่อยอด และขยายผล (ระยะเวลา ๙ เดือน)

กิจกรรม	ช่วงเวลา	ผลลัพธ์
๑. ประเมินผล สรุปรวม สังเคราะห์องค์ความรู้ และถอดบทเรียนจากการดำเนินงานตามระบบและเขียนรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ใช้ประโยชน์	มี.ค.- พ.ค.๒๕๕๖	๑. ได้บทเรียน คู่มือการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาการจัดการธุรกิจเกษตร(ข้าวอินทรีย์)และการจัดการผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้ ๒. เกิดองค์ความรู้ระบบการจัดการธุรกิจเกษตร(ข้าวอินทรีย์) ๓. ได้ระบบฐานข้อมูล ๔. ได้เอกสารรายงาน
๒. เผยแพร่ ขยายผลการศึกษาและผลักดันสู่การใช้ประโยชน์	มิ.ย.-พ.ย. ๒๕๕๖	๑. เกิดเครือข่ายเกษตรกรและมีกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร(ข้าวอินทรีย์)เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายผลให้กลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ ๒. มีต้นแบบผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร(ข้าวอินทรีย์) เพิ่มขึ้น

๕. การสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ประกอบด้วย บุคลากร ทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสาธารณูปโภคในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องทดลองและห้องประชุม ในกิจกรรม/โครงการ/โครงการวิจัยระหว่างดำเนินการดำเนินโครงการ ดังต่อไปนี้

กิจกรรม/โครงการ	การสนับสนุน	
	คณะ/หน่วยงาน	ทรัพยากร
<p>ระยะที่ ๑ ศึกษา สถานภาพ ศักยภาพ สถานการณ์ ปัญหาด้านการจัดการธุรกิจเกษตร เพื่อออกแบบระบบ เชื่อมต่อมหาวิทยาลัยกับท้องถิ่นด้านการจัดการธุรกิจเกษตร (ข้าวอินทรีย์) โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่น จังหวัดอุดรดิตถ์ เครือข่ายเกษตรกรและภาคีแบบมีส่วนร่วม</p> <p>กิจกรรมลงนามบันทึกข้อตกลงระหว่าง ผู้ว่าราชการจังหวัด องค์กรท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกรและมหาวิทยาลัย การนำเสนอ Presentation อดีต ปัจจุบัน อนาคต ... ข้าวอินทรีย์</p> <p>นิทรรศการสินค้าเกษตร</p> <p>๑.๒ โครงการวิจัยเพื่อศึกษาศักยภาพสินค้าเกษตร (ข้าวอินทรีย์)</p>	<p>คณะผู้วิจัย</p> <p>-วิทยาการจัดการ/ นิเทศศาสตร์</p> <p>-วิทยาการจัดการ/ นิเทศศาสตร์</p> <p>-วิทยาการจัดการ/ เศรษฐศาสตร์</p>	<p>สถานที่/ห้องประชุม/ บุคลากร</p> <p>-วัสดุ-อุปกรณ์</p> <p>-วัสดุ-อุปกรณ์</p>
<p>๑.๓ โครงการวิจัย ศึกษาความสามารถหลักของธุรกิจ (core business)</p> <p>๑.๔ การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการทำกำไรของการผลิตข้าวอินทรีย์</p> <p>๕.๒ ศึกษาศักยภาพการแข่งขันของการผลิตข้าวอินทรีย์</p>	<p>วิทยาการจัดการ/ เศรษฐศาสตร์</p> <p>-วิทยาการจัดการ/ เศรษฐศาสตร์</p> <p>-วิทยาการจัดการ/ เศรษฐศาสตร์</p>	<p>- ห้องคอมพิวเตอร์/ สาธารณูปโภค</p> <p>- ห้องคอมพิวเตอร์/ สาธารณูปโภค</p> <p>-ห้องคอมพิวเตอร์/ สาธารณูปโภค</p> <p>- ห้องคอมพิวเตอร์/ สาธารณูปโภค</p>
<p>ระยะที่ ๒ พัฒนาระบบการจัดการธุรกิจเกษตร (ข้าวอินทรีย์) โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์ เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรและภาคี</p> <p>๒.๑โครงการจัดทำแผนธุรกิจการเกษตร (ข้าวอินทรีย์)</p> <p>๑)แผนการตลาด</p> <p>๒)แผนการประชาสัมพันธ์</p> <p>๓)การวิเคราะห์ต้นทุน กำไร ผลิตรัฐณ์ ผลิตรัฐณ์ผลพลอยได้</p> <p>๔)การออกแบบตราสินค้า</p>	<p>วิทยาการจัดการ/ -บริหารธุรกิจ</p> <p>-นิเทศศาสตร์</p> <p>-บัญชี</p> <p>-มนุษยศาสตร์/</p>	<p>-สถานที่/ห้องประชุม/ บุคลากร/ห้อง คอมพิวเตอร์/วัสดุ/ อุปกรณ์</p> <p>-คอมพิวเตอร์/วัสดุ/</p>

<p>๕)การออกแบบบรรจุภัณฑ์</p> <p>๒.๒ โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร(ข้าวอินทรีย์)</p> <p>๒.๓ โครงการวิจัยเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร(ข้าวอินทรีย์)</p> <p>๒.๔โครงการจัดทำระบบฐานข้อมูล</p>	<p>ศิลปกรรม</p> <p>-เทคโนโลยี/การออกแบบ</p> <p>-กษ./ทอ./วท.</p> <p>-กษ./ทอ./วท.</p> <p>คอมพิวเตอร์-คอมพิวเตอร์กิจ</p>	<p>อุปกรณ์</p> <p>-คอมพิวเตอร์/วัสดุ/อุปกรณ์</p> <p>-คอมพิวเตอร์/วัสดุ/อุปกรณ์</p> <p>-คอมพิวเตอร์/วัสดุ/อุปกรณ์</p>
<p>ระยะที่ ๓ สังเคราะห์องค์ความรู้และบทเรียนจากการดำเนินโครงการ และจัดทำข้อเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการต่อยอด และขยายผล</p> <p>๓.๑ โครงการสังเคราะห์องค์ความรู้และถอดบทเรียน</p> <p>๓.๒ โครงการประเมินระบบการจัดการธุรกิจเกษตร(ข้าวอินทรีย์)</p> <p>๓.๒ กิจกรรมการจัดทำสื่อเพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์</p>	<p>-ครุศาสตร์/ผู้วิจัย</p> <p>-วิทยาการจัดการ/เศรษฐศาสตร์</p> <p>-คณะผู้วิจัย</p>	<p>-สถานที่/ห้องประชุม/บุคลากร/ห้องคอมพิวเตอร์</p> <p>-คอมพิวเตอร์/วัสดุ/อุปกรณ์</p> <p>-คอมพิวเตอร์/วัสดุ/อุปกรณ์</p> <p>-คอมพิวเตอร์/วัสดุ/อุปกรณ์</p>

๖. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ (Outputs)

ผลลัพธ์		ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓
๑.	ระบบการจัดการธุรกิจเกษตร (ข้าวอินทรีย์) รูปแบบการจัดการผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้	✓	✓	✓
๒.	รูปแบบการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย - กลไกการบูรณาการงานสอน วิจัย และบริการวิชาการ - กระบวนการขับเคลื่อนงานกับเครือข่าย - กลไกการพัฒนาศักยภาพบุคลากร - กระบวนการดำเนินงานพัฒนาระบบการจัดการธุรกิจเกษตร (ข้าวอินทรีย์) - กลไกการระดมทุน - ระเบียบการแบ่งผลประโยชน์	✓	✓	✓
๓.	ตัวแบบการเพิ่มขีดความสามารถกลุ่มเกษตรกรผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร(ข้าวอินทรีย์) แบบครบวงจร			✓
๔.	เกิดเครือข่าย กลุ่มธุรกิจเกษตรข้าวอินทรีย์และผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้ ที่หลากหลาย		✓	✓
๕.	องค์ความรู้ นวัตกรรม ชุดความรู้			

ผลลัพธ์		ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓
๔.๑	ระบบการจัดการอาชีพ		✓	✓
๔.๒	กลไกการเชื่อมต่อตลาด		✓	✓
๔.๓	แนวทางการดำเนินงาน /นวัตกรรม/ เครื่องมือที่ตอบโจทย์	✓	✓	✓
๔.๓.๑	ชุดโจทย์วิจัย	✓	✓	✓
๔.๓.๒	ชุดองค์ความรู้จากการวิจัยและพัฒนา		✓	✓
๔.๓.๓	แนวทางการพัฒนาศักยภาพและหลักสูตร		✓	✓
๖.	ระบบฐานข้อมูล -ฐานข้อมูลด้านการเกษตร -ฐานข้อมูล สถานการณ์ปัญหาการจัดการธุรกิจเกษตร เช่น ข้าว ทุเรียน หอมแดง -ฐานข้อมูลศักยภาพ องค์ความรู้ นวัตกรรมเกี่ยวกับธุรกิจเกษตร (ข้าวอินทรีย์)	✓	✓	✓

๗. ผลกระทบของโครงการ

เป็นต้นแบบสำหรับสถาบันอุดมศึกษาอื่นในการบูรณาการภารกิจของสถาบันเพื่อยกระดับความสามารถในการจัดการเชิงธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร
เกิดการบูรณาการและจัดสรรทรัพยากรความรู้ ผู้รู้ของมหาวิทยาลัย ผ่านงานบริการวิชาการ ระบบผลิตกำลังคน และ

การวิจัยให้สามารถตอบสนองความต้องการของพื้นที่
เกษตรกรสามารถเชื่อมต่อกับมหาวิทยาลัยและตลาดภายนอก ซึ่งทำให้เกิดการเพิ่มพูนทุนทางปัญญาและทุนเงินทำให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูงขึ้น
เกิดวัฒนธรรมการใช้ข้อมูลและความรู้ในการวางแผนและตัดสินใจลงทุนพัฒนาธุรกิจการเกษตรของหน่วยงานทั้งในระดับจังหวัด ตำบล กลุ่มอาชีพ และครัวเรือน